MOERDIJK

Raadsvoorstel

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s)	wethouder G.J.M. Blom
Datum commissiebehandeling	14 september 2023
Datum raadsbehandeling	28 september 2023
Zaaknummer	969322

Onderwerp:

Financiële tegemoetkoming energielasten voor vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties met accommodatie (beheerders/exploitanten)

Bijlagen:
-

Gevraagd raadsbesluit

1. In te stemmen met een financiële tegemoetkoming energielasten voor vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties met accommodatie a 40% van de energie jaarafrekening 2022 of 2022-2023 bij een gebroken boek- of contractjaar;
2. Hiervoor een budget beschikbaar te stellen van € 300.000 en dit ten laste brengen van het begrotingsresultaat 2023.

(Publieks)Samenvatting

Vanaf 2022 zijn de energielasten sterk gestegen, zo ook bij vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties met accommodatie (beheerders/exploitanten). Dit geeft zorgen en financiële onzekerheid bij deze organisaties.

Het college streeft ernaar om onze vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties in stand en financieel gezond te houden. Daarnaast ook om deze accommodaties betaalbaar en toegankelijk te houden voor de gebruikers. De raad wordt geadviseerd te besluiten om deze organisaties te ondersteunen met een financiële tegemoetkoming, door middel van een eenmalige bijdrage van 40% van de energie jaarafrekening 2022 of 2022-2023 bij een gebroken boek- of contractjaar.

Deze eenmalige bijdrage richt zich op (1) vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke organisaties die (2) in het bezit zijn van een eigen accommodatie of een accommodatie exploiteren en dus een energiecontract hebben. Te denken valt aan accommodaties voor sport, cultuur, jeugd (zoals scouting en speeltuinverenigingen), welzijn en multifunctionele accommodaties (MFA's).
Deze aanpak is niet gericht op huishoudens (andere aanpak via armoedebeleid), ondernemers en de zwembaden (hiervoor heeft het Rijk een aparte regeling opgesteld).

MOERDIJK

Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
- Stijgende energielasten en signalen van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties over financiële zorgen;
- De aangenomen motie op 8 december 2022;
- De inventarisatie energielasten maart/ april 2023 ter voorbereiding op dit voorstel.

Belang
Voorkomen dat het voortbestaan van deze organisaties in gevaar komt door de stijgende energielasten. Daarnaast is het van belang dat deze accommodaties betaalbaar en toegankelijk blijven voor de gebruikers.

Centrale vraag
Is de gemeenteraad bereid om een budget van € 300.000 beschikbaar te stellen voor een eenmalige financiële tegemoetkoming aan vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties met accommodaties, in verband met de hoge energielasten?

Beoogd maatschappelijk resultaat
De organisaties zijn van groot belang voor onze maatschappelijke en sociale infrastructuur. Veel inwoners hebben zich aangesloten bij één of meerdere sport-, cultuur- of jeugdverenigingen. Ook zitten er in deze accommodaties (welzijns)partners en andere maatschappelijke organisaties gehuisvest, is het een ontmoetingsplek en heeft het een informatie- en doorverwijsfunctie. Het is van essentieel belang dat:
1. onze vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voortbestaan en financieel gezond blijven;
2. onze accommodaties betaalbaar en toegankelijk blijven voor de gebruiker.

Kaders

Politieke opdracht
Op 8 december 2022 is een motie aangenomen. De gemeenteraad verzoekt het college te onderzoeken middels een niet-extern onderzoek:
- Welke huishoudens, verenigingen en maatschappelijke organisaties het hardst getroffen worden door de energiearmoede en enorme inflatie.
- Welk bedrag passend is en op welke wijze aan hen kan worden tegemoetgekomen.

De aanpak in dit voorstel richt zich op verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Meerjarenbegroting Programma 2 Voorzieningen en accommodaties en Programma 4 Ondersteuning voor mensen die het nodig mensen

---

Argumenten

Pro
Voortbestaan vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties en betaalbare accommodaties voor de gebruiker
In het voorjaar 2023 hebben we een inventarisatie energielasten 2022-2023 gedaan onder de vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties. Hierbij de belangrijkste uitkomsten:

1. Financiële consequenties:
a. 1/3 van de genodigden heeft gereageerd op de inventarisatie (24 van de 75);
b. We zien een sterke stijging van de energielasten: in 2022 zijn de kosten gemiddeld met 40% gestegen ten opzichte van 2019. Voor 2023 liggen de verwachte kosten 50%-80% hoger ten opzichte van 2019. Dit is een schatting, aangezien de prijzen momenteel fluctueren en het moeilijk te voorspellen is hoe hoog de energielasten de rest van het jaar zullen zijn.

c. Organisaties vangen de stijgende kosten veelal op met hun reserves, soms ook door tarieven/ contributie te verhogen.

2. Verduurzaming accommodatie:
   a. 25% heeft een energiescan laten afnemen en 50% is bereid om een energiescan te laten afnemen;
   b. 50% heeft de wens om de accommodatie (verder) te verduurzamen;
   c. 50% wenst advies of ondersteuning bij de uitvoering hiervan.

We kunnen concluderen dat:
- De meeste organisaties de stijging (net) hebben kunnen opvangen, maar dat de reserves zeer geslonken zijn of zelfs nihil.
- Veel organisaties financiële zorgen hebben over de toekomst.
- Veel organisaties stappen willen zetten in verduurzaming van de accommodatie maar soms onvoldoende budget (meer) hebben, de kennis missen of 'handjes' te kort komen om de plannen uit te voeren.

Eenmalige bijdrage: Hoe wordt de eenmalige bijdrage bepaald?
Om te voorkomen dat onze vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties de lasten financieel niet meer kunnen opbrengen en/ of de lasten (nog meer) doorberekenen in tarieven/contributies is het gewenst financieel tegemoet te komen. We stellen voor 40% van de jaarafrekening 2022 of 2022/2023 bij een gebroken boek- of contractjaar te compenseren. We kiezen hiervoor omdat:
- We hiermee grotendeels of geheel de gestegen kosten van 2022 compenseren (1b in de tekst hierboven);
- We verwachten dat dit voldoende is om de organisaties weer financieel gezond te krijgen, aangezien de organisaties aangeven dat ze een deel van de gestegen kosten zelf op kunnen vangen en/ of een deel terug kunnen vragen via het Rijk;
- Wanneer organisaties na de tegemoetkoming nog steeds in financiële problemen blijven, we in gesprek gaan om een oplossing te zoeken;
- De uitvoering van deze aanpak past binnen de huidige capaciteit van de gemeentelijke organisatie.

Afbakening: We richten ons op vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties die in het bezit zijn van een eigen accommodatie of een accommodatie exploiteren en dus een energiecontract hebben. Te denken valt aan accommodaties voor sport, cultuur, jeugd (zoals scouting en speeltuinverenigingen), welzijn en (niet-commerciële) multifunctionele accommodaties (MFA's).

Deze inventarisatie richt zich niet op:
- Huishoudens (andere aanpak via armoedebeleid)
- Ondernemers/ commerciële organisaties
- Zwembaden (hiervoor heeft het Rijk een separate regeling opgesteld)

Rijksregelingen: We zien dat regelingen vanuit het Rijk niet voldoende compensatie geven. Organisaties kunnen bijvoorbeeld gebruik maken van de TEK-regeling (Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb) bij groot verbruik. Maar een beperkt aantal van onze maatschappelijke organisaties kunnen aanspraak maken op de TEK-regeling. Daarnaast is het Noodfonds Amateursportverenigingen opengesteld. De verwachting is echter dat de bijdrage voor de sportverenigingen gering is, aangezien het subsidieplafond van deze regeling relatief laag is.

Realiseren duurzaamheidsplannen
Organisaties kunnen de eenmalige bijdrage ook gebruiken om te werken aan een duurzame accommodatie om zo eventuele prijsstijgingen komende jaren zelf te kunnen opvangen. Uit de inventarisatie is gebleken dat veel vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties bezig zijn of van plan zijn duurzaamheidsmaatregelen te nemen. De gemeente heeft al een stimuleringslening beschikbaar gesteld en Energiek Moerdijk kan ondersteuning bieden.

Daarnaast kan er door de sportverenigingen al gebruik gemaakt worden van gratis begeleiding door een aantal partijen, aangewezen door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Voor de overige organisaties wordt nog onderzocht of er voldoende ondersteuningsmogelijkheden zijn.

Contra
Niet alle organisaties hebben een financiële tegemoetkoming (volledig) nodig. Echter, onze vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties zijn van groot belang voor onze sociale structuur in de kernen en het is van belang dat zij financieel gezond blijven. Organisaties kunnen de tegemoetkoming ook gebruiken om weer een financiële buffer op te bouwen of in te zetten voor duurzaamheidsmaatregelen. Daarnaast is het een bijdrage en zijn organisaties nog steeds genoodzaakt zelf een deel van de kostenstijging te dragen.

Alternatieven
- Er kan voor gekozen worden om de werkelijk gestegen kosten tegemoet te komen, zodat de gemeente alle meerkosten draagt over de periode 2022 en 2023. Dit is niet wenselijk, aangezien het erg arbeidsintensief is voor de gemeentelijke organisatie en we hier geen capaciteit voor hebben. Daarnaast zijn de meeste organisaties ook sterk genoeg om een deel van de kosten zelf op te vangen en kunnen ze voor een (klein) deel van de gestegen kosten aanspraak maken op landelijke regelingen. Tevens zal hiervoor een veel hoger budget nodig zijn.
- Er kan gekozen worden voor een ander percentage, bijvoorbeeld 50%. 10% kost ongeveer
  € 75.000. Zoals hierboven aangegeven is de inschatting dat dit niet nodig is.
- Geen financiële tegemoetkoming uitkeren.

Participatie/Maatschappelijk draagvlak
Er vinden vele activiteiten plaats en veel inwoners maken gebruik van de accommodaties. Deze accommodaties zijn van belang voor onze fysieke en mentale gezondheid (sport, cultuur, vrije tijd, welzijn). Het zijn plekken voor ontmoeting in onze kernen. De organisaties die gebruik maken van deze accommodaties hebben ook een doorverwijsfunctie richting de gemeente en welzijns-, zorg- en veiligheidspartners.

Financiële consequenties
Vanuit de respons van de inventarisatie is een inschatting gemaakt wat de kosten zullen zijn om 40% van de energie jaarafrekening 2022 of 2022-2023 bij een gebroken boek- of contractjaar te compenseren. Deze inschatting bedraagt op basis van een extrapolatie € 300.000.
Echter doordat maar ongeveer 30% van de genodigden gereageerd heeft is deze inschatting wat onzeker. Hierdoor kunnen de werkelijke kosten afwijken van deze inschatting.

Dekking
In de huidige begroting is momenteel geen ruimte om deze lasten te kunnen dekken. Hierdoor is een budget nodig van € 300.000 wat ten laste komt van het begrotingsresultaat 2023.

N.B. Het Rijk onderschrijft dat de stijgende energieprijzen een aandachtspunt is en heeft in de voorjaarsnota 2023 hiervoor structureel een ophoging via de algemene uitkering van ongeveer € 244.000 doorgevoerd. Deze middelen zijn niet geoormerkt. In de kadernota 2024 is deze verhoging reeds verwerkt maar voor 2023 stellen wij voor deze middelen in te zetten voor de hierboven beschreven eenmalige bijdrage.

Subsidieverwerving
Zie Argumenten, pro, Rijksregelingen.

MOERDIJK

Communicatie
- Onze vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties met eigen energiecontract krijgen een brief.
- Er komt een nieuwsbericht op onze website

Realisatie: risico's, planning, evaluatie, duurzaamheid en inkoop
Risico's:
- Op basis van de inventarisatie hebben we een schatting gemaakt van de kosten. Ongeveer 1/3 van de organisaties heeft de inventarisatie ingevuld. Mogelijk vallen de kosten hoger, dan wel lager uit.
- Bij een positief besluit wordt er een subsidieregeling opgesteld. De subsidieregeling zal een open einde regeling krijgen.
- De energieprijzen kunnen opnieuw gaan stijgen. Daarom stimuleren we deze organisaties om aan de slag te gaan met duurzaamheidsmaatregelen.

Planning:
Openstellen subsidieregeling tot en met 31 december 2023

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen met de griffier via e-mail: griffie@moerdijk.nl.

Zevenbergen, *11 juli 2023*

Burgemeester en wethouders van de gemeente Moerdijk,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

ir. J.C. Slagboom A.J. Moerkerke

MOERDIJK

RAADSBESLUIT

Raadsvergadering van *28 september 2023,*

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. *<datum collegevergadering>;*

overwegende dat:
- de energiekosten een grote stijging laten zien;
- de gestegen energiekosten gevolgen (kunnen) hebben voor diverse vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties die actief en gevestigd zijn in Moerdijk;
- het gemeentebestuur grote waarde hecht aan een breed aanbod van activiteiten op het gebied van sport, cultuur, welzijn en jeugd voor inwoners van Moerdijk om daarmee de leefbaarheid in de kernen te bevorderen;
- het aanbod en de toegankelijkheid voor bewoners tot deze activiteiten door de gestegen energiekosten onder druk kan komen te staan;
- het Rijk weliswaar maatregelen neemt om maatschappelijke organisaties te ondersteunen, maar dit niet voldoende is;
- het college daarom een financiële tegemoetkoming wenst te verlenen aan vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties, die vallen binnen de afbakening van deze doelgroep, om gedeeltelijk te compenseren voor de stijging van de energiekosten, ter behoud van deze organisaties voor maatschappelijke activiteiten;

gelet op:
- de motie van 8 december 2022

BESLUIT

1. In te stemmen met een financiële tegemoetkoming energielasten voor vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties a 40% van de energie jaarafrekening 2022 of 2022-2023 bij een gebroken boek- of contractjaar;
2. Hiervoor een budget beschikbaar te stellen van € 300.000 en dit ten laste brengen van het begrotingsresultaat 2023.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. *28 september 2023,*
de griffier, de voorzitter,

H.M. Vonk-Schenkel A.J. Moerkerke